

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ (MOODLE, CANVAS) У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Михайло Подоляк¹, Олена Квас²

¹Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С. З. Гжицького,
вул. Пекарська, 50, Львів, Україна, UA–79010
misha.podol@gmail.com;

²Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, UA–79000
I_kvas@ukr.net

Однією з основних та найуживаніших технологічних засобів навчання є система управління навчанням (СУН). Система управління навчанням – це універсальна платформа, яку застосовує більшість університетів у світі. Такі системи покликані зробити навчальний процес цікавішим, зручнішим та ефективнішим, широко використовуючи сучасні інформаційні технології. В нашому дослідженні розглядаємо приклади використання систем управління навчанням Moodle та Canvas у процесі навчання предмета “Іноземна мова за професійним спрямуванням”. Moodle та Canvas є подібними системами управління навчанням, тому ми розглядатимемо їх не окремо, а разом. Дослідивши обидві системи, зазначимо, що вони мають дуже подібний між собою інтерфейс з подібними функціями та принципами роботи. Викладачу іноземної мови, обираючи між Moodle та Canvas, потрібно спочатку дослідити функціональну складову обидвох систем, практично їх протестувати, а вже потім обирати відповідну для використання. Викладач у системі управління навчанням є менеджером та творцем курсів, тоді як студент – користувачем. Тому викладач може створювати нові курси, визначати умови та вартість проходження тестування, проводити онлайн-заняття, завантажувати та ділитися зі студентами навчальними матеріалами (вебпосилання, електронні підручники, презентації, аудіо- та відеофайли), додавати різні види діяльності (форум, опитування, групову діяльність, різноманітні тести, словники тощо). Також викладач може ставити різні умови проходження студентом розділів у курсі (часові або виконання завдання). Крім того, ми також аналізуємо переваги та недоліки, які виникають під час використання цих систем управління навчанням, та звернемо увагу на певні аспекти практичного використання цих систем у процесі навчання іноземних мов у ЗВО нелінгвістичного спрямування.

Ключові слова: система управління навчанням, вивчення іноземної мови, Moodle, Canvas.

Постановка проблеми. Однією з основних та найуживаніших технологічних засобів навчання є система управління навчанням (СУН). Система управління навчанням – це універсальна платформа, яку застосовує більшість університетів у світі. Хоері А. та інші зазначають, що система управління навчанням є основою на вебсайті інтегрованою навчальною системою, яка підходить для навчання [3, с. 315]. Загалом такі системи покликані зробити навчальний процес цікавішим, зручнішим та ефективнішим, широко використовуючи сучасні інформаційні технології.

Незважаючи на те, що перші системи управління навчанням були розроблені у двотисячних роках, широкої популярності вони досягли з переходом на дистанційне навчання у світі, у зв'язку з пандемією коронавірусу у 2020 р. Такий примусовий перехід на дистанційне навчання з використанням систем управління навчанням створив чимало проблем для університетів та викладачів у більшості країн. Проте сьогодні ці системи частіше впроваджуються в освітній процес [3, с. 8; 5].

Moodle та Canvas є подібними системами управління навчанням, тому ми розглядатимемо їх не окремо, а разом. Дослідивши обидві системи, зазначимо, що вони мають дуже подібний між собою інтерфейс з подібними функціями та принципами роботи. Викладачу іноземної мови, обираючи між Moodle та Canvas, потрібно спочатку дослідити функціональну складову обидвох систем, практично їх протестувати, а вже потім обирати відповідну для використання.

Мета дослідження – окреслити переваги та недоліки використання систем управління навчанням Moodle та Canvas у процесі вивчення іноземної мови у ЗВО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що особливостями використання систем управління навчання в університетах займалися багато вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема, аспекти використання Moodle висвітлювали: В. Гамадж, Дж. Асерес, А. Альджан та ін.; Canvas став об'єктом дослідження: Р. Пуджасарі, О. Наливайко, А. Вакуленко та ін.; особливості використання систем управління навчанням у процесі вивчення іноземної мови досліджували: Я. Аляфаї, Н. Вінда, Дж. Андерсон, Дж. Панж, Н. Маулана та ін.

Виклад основного матеріалу. Важливо зауважити, що Moodle або Canvas за розміщенням серверів поділяються на два основні типи: на хмарні СУН та університетські СУН. Перший тип систем оснований за хмарним принципом роботи (MoodleCloud та CanvasInstructure). Відмінність систем (сервери яких розташовані в ЗВО) від хмарних серверів полягає в обмеженнях стосовно можливості завантаження файлів. У хмарних типах вони загалом обмежені 500 мегабайт. Існує можливість завантажувати більші об'єми файлів, проте це вже за додаткову місячну або річну плату. Також

основною відмінністю хмарних систем СУН від тих, сервери яких розміщені у ЗВО, полягає в тому, що ваш розроблений курс у хмарному сервісі, якщо ним не користуватися понад рік, буде автоматично видалений. У Canvas або Moodle системах, сервери яких розміщені у ЗВО, зазвичай таких обмежень не існує. Тобто можна завантажувати досить великі об'єми матеріалів, де курси автоматично не видалятимуться. Проте функціонально обидва типи систем ідентичні.

Проте перш ніж приступити до роботи з системою потрібно зареєструватися. Викладач може самостійно зареєструватися в Canvas або Moodle, якщо сервери розміщено не в навчальному закладі. Для цього потрібно заповнити стандартну форму і надалі заходити, використовуючи логін та пароль. Наливайко О. та Вакуленко А. зазначають, що реєстрація в Canvas є легкою та займає від 5 до 10 хв [8, с. 158]. Подібно реєстрація відбувається і в СУН, сервери яких знаходяться в ЗВО, проте викладачів реєструють оператори цих систем.

Пропонуємо розглянути основні функції систем управління навчанням з точки зору викладача та студента. Важливо зауважити, що ми розглядатимемо обидві платформи в поєднанні, оскільки більшість функцій у них однакові. Викладач у системі управління навчанням є менеджером та творцем курсів, тоді як студент – користувачем. Тому у викладача є більше можливостей, аніж у студента. Так, викладач може створювати нові курси, визначати умови та вартість проходження тестування, проводити онлайн-заняття, завантажувати та ділитися зі студентами навчальними матеріалами (вебпосилання, електронні підручники, презентації, аудіо- та відеофайли), додавати різний вид діяльності (форум, опитування, групову діяльність, різноманітні тести, словники тощо). Також викладач може ставити різні умови проходження студентом розділів у курсі (часові або виконання завдання).

Важливо зазначити, що Moodle та Canvas мають також і мобільні версії у формі додатків. Це значно спрощує роботу з ними та робить її комфортнішою, особливо для студентів. Функції цих платформ, наведені в мобільних додатках, повністю відповідають функціям на комп'ютері.

Серед можливостей та переваг СУН науковці виділяють: підвищення ефективності викладання; простий та інтерактивний інтерфейс; здатність навчатися дистанційно з використанням будь-якого пристрою з доступом до інтернету; робота з документами, презентаціями, аудіо- та відеоматеріалами; отримувати об'єктивні оцінювання, які виконує як комп'ютерна система, так і викладачі; комунікувати з викладачем на форумах та в повідомленнях у платформі; брати участь у конференціях; можливість працювати в групах; створювати нові навчальні матеріали та тестові завдання; ділитися навчальними матеріалами тощо [3, с. 317; 4; 6; 8, с. 158; 9]. Також серед

переваг використання систем управління навчанням Р. Пуджасарі та Руслан виділяють підвищення мотивації, розвиток навчальної автономії у студентів та підвищення рівня знань та вмінь з предмета, викладач якого використовує СУН [9, с. 51, 52].

Дослідження думки студентів стосовно навчання іноземної мови з використанням систем управління навчанням, проведене Н. Маулана та А. Лінтангсарі під час пандемії коронавірусу, продемонструвало, що студенти задоволені використанням СУН та наголошують на її ефективності [7, с. 39]. Опитані в дослідженні студенти зазначали, що використання СУН у навчанні іноземних мов зацікавило їх більше, ніж традиційна форма навчання. Також вони зазначили, що вона є ефективнішою та зручнішою системою навчання стосовно доступності навчальних матеріалів та можливості виконання домашнього завдання [7, с. 35]. Подібні твердження знаходимо в Я. Яфеї та Р. Аттамімі, які стверджують, що використання СУН у навчанні іноземних мов значно покращує знання студентів та підвищує їхню мотивацію до навчання [2, с. 2].

У цьому контексті також досить цікавим є дослідження Дж. Вен та Ф. Янг, у якому проводилося опитування студентів стосовно використання систем управління навчанням на заняттях з іноземної мови. З опитування випливає, що 91 % студентів зазначили, що вони вдосконалили навички читання іноземною мовою на заняттях з використанням СУН. Це було зумовлено здебільшого можливістю спланувати час та гнучкістю навчального процесу. Крім того, більшість опитаних студентів позитивно відмітили велику різноманітність навчальних матеріалів, які сприяють організованому самостійному навчанні. Важливо зауважити, що 81 % студентів заявили, що навчання іноземної мови з використанням СУН є ефективнішим та кращим, ніж традиційне навчання [6, с. 467, 468]. Зважаючи на це, дослідниці пропонують два основні методи використання систем управління навчанням під час вивчення іноземної мови, а саме слухання та читання: використання СУН як платформу з додатковими навчальними матеріалами та для забезпечення доступу та організація тестувань під час навчання перевернутим класом (Flipped Classroom). У другому випадку СУН використовуватимуть ще й для організації та проведення онлайн-занять [6, с. 469].

Батесон Г. пропонує декілька практичних ідей щодо використання управління навчальним середовищем у навчанні іноземних мов. Так, дослідник виокремлює такі функції платформ, як:

- словники – можливість викладачів та студентів створювати словники з новими словами та в процесі навчання вивчати їх, доповнювати та змінювати;

- база даних – студенти та викладач створюють базу даних для певної теми. Зі свого боку додамо, що студентам потрібно провести інструкцію, яку інформацію варто додавати до такої бази. Зокрема, можна дати студентам завдання з пошуку певної інформації іноземною мовою, наприклад: *How rabbies are monitored in the cross border area?* Студенти шукають відповідні джерела і завантажують їх до створеної бази даних. Пізніше роблять колективну доповідь-презентацію на задану проблему;

- додавання вебпосилань замість завантажування цілих файлів. Дослідники зазначають, що краще додавати посилання на відео-, аудіофайл або на MS Office файл, аніж завантажувати його цілком;

- використовувати різні платформи щодо можливостей створення тестів. Також додамо, що особливо ефективно тестування відбуватиметься, коли вивчене слово поєднати з картинкою, а не з його відповідником іншою мовою;

- використовувати оцінювання для підвищення мотивації студентів [5, с. 75–77].

Систему управління навчанням для вивчення іноземної мови використовують також для синхронного і асинхронного навчання. Використання СУН в асинхронному навчанні відбувається, головню, у дистанційній формі навчання. Відтак передбачено, що викладач здебільшого відповідатиме на запитання у форумах та чатах у платформі, а студенти завантажуватимуть заздалегідь записані презентації тем та проходитимуть тести, складені викладачем. У такому випадку викладач іноземної мови перед початком навчального року створює курс на платформі, з яким працюватимуть студенти під час семестру.

Асинхронне навчання іноземної мови з використанням СУМ передбачає змішану форму навчання. Це, на нашу думку, є найефективнішим способом використання системи управління навчання у ЗВО під час вивчення іноземної мови. Такий варіант передбачає навчання студентів у разі очних занять з викладачем з використанням платформи для додаткових пояснень, проходження тестувань тощо. В цьому випадку система управління навчанням виконуватиме допоміжну роль у навчанні. Також О. Наливайко та А. Вакуленко наголошують, що використання систем управління навчанням як додаткову платформу під час очного навчання має багато переваг та є ефективним у навчальному процесі [8, с. 167]. Загалом основна відмінність між онлайн-навчанням та синхронним онлайн-навчанням, відповідно до А. Хоєрі та інших, полягає у часі та самому навчанні. Дослідники зазначають, що викладачі використовують СУН для презентації навчальних матеріалів та занять з метою досягнення навчальних цілей [3, с. 316].

Зважаючи на це, варто також виокремити важливу функцію в Moodle та Canvas, як BigBlueButton. Ця функція передбачає можливість проведення

онлайн-занять без використання допоміжних онлайн-сервісів, програм або платформ. Тобто, використовуючи Moodle або Canvas, можна проводити онлайн-заняття. Ця функція передбачає створення відеоконференції, можливість поділитися екраном, використання дошки для написання слів та чат. Руслан Рату Сарах Пуджасарі зазначає, що це досить ефективний спосіб навчання іноземної мови, який цікавий студентам [9, с. 49].

У контексті інтеракції викладача зі студентами з використанням системи управління навчанням варто розглянути дослідження Е. Догоріті, Дж. Пендж та Г. Андерсон. Порівнюючи використання внутрішніх чатів та форумів у платформах СУН та соціальних мереж, дослідники дійшли висновку, що студенти радше будуть використовувати соціальні мережі для комунікації з викладачем та між собою, аніж чати та форуми в Moodle або Canvas [4, с. 257]. Це пов'язано з тим, за словами респондентів дослідження, що до соціальних мереж кращий та легший доступ, різноманітніший інтерфейс та більші можливості порівняно з чатами та форумами. Тим не менше, більшість студентів зазначила, що соціальні мережі не надто підходять для навчального процесу [4, с. 259]. Можемо додати, що, на нашу думку, використання соціальних мереж у процесі спілкування зі студентами є бажаним, оскільки воно економитиме час для поставлення певних навчальних завдань. Так, повідомлення, яке прийшло на мобільний додаток, є видимим відразу, що не скажеш про чати та форуми в Moodle та Canvas.

Проте перш ніж починати викладачу роботу з системою управління навчанням рекомендуємо спочатку самостійно практично освоїти базові функції та можливості цих платформ або пройти відповідне навчання. Сьогодні багато ЗВО України, ГО та платформи масових відкритих онлайн-курсів пропонують навчання з використання систем управління навчанням. Незважаючи на це, починати навчання студентів з використанням СУН, не вміючи користуватися та не знаючи функції та можливості цих платформ, є дуже складним.

Варто також звернути увагу на тип та з якою метою завантажувати навчальні матеріали на платформи систем управління навчанням. Зрозуміло, що не всі навчальні матеріали підходять для завантаження на платформи. Переважно обмеження стосуватиметься розміру файлів. Так, наприклад, краще дати посилання на відео в інтернеті, аніж завантажувати його на платформу. Подібно можна вчинити і до підручників, попередньо завантаживши їх на хмарні сервіси та надавши посилання для завантажування. З презентаціями простіше, оскільки можна надати посилання на, зокрема, Prezi, де можна створити досить інтерактивні презентації з багатьма функціями. Також рекомендуємо пояснювати граматичні правила в очному форматі, або ж в синхронному онлайн-форматі. Вправи можна виконувати як на заняттях, так і самостійно в платформі.

Стосовно тестування, то також рекомендуємо проводити його в очному форматі з використанням створення тестів на платформах Moodle чи Canvas.

Створення курсу в Moodle або Canvas потребує багато часу, проте, одного разу створивши, викладач іноземної мови використовуватиме його надалі, що заощадить час та зусилля. Також варто зазначити, що навіть створені курси на платформах потрібно часом переглядати, вдосконалювати новими та цікавими матеріалами, завданнями тощо. Особливо якщо це стосується курсу вивчення іноземної мови, оскільки мова це – дуже динамічний організм, який постійно розвивається та доповнюється новими словами.

Здебільшого Moodle та Canvas використовують для дистанційного навчання або перевернутих класів. Проте варто зазначити, що експериментально ми довели, що використання платформ у змішаній формі навчання дає максимальний результат. Однак під час розробки робочої програми або курсу змішаного навчання іноземної мови варто взяти до уваги, яку частку з навчального часу студенти проводитимуть з викладачем, а яку – в Moodle чи Canvas. Також потрібно обирати навчальні матеріали та завдання, які найкраще підходять для роботи під час очних занять та в дистанційному форматі. Рекомендоване співвідношення часу очного та дистанційного навчання для змішаної форми є, хоча б, 50 % часу самостійне або онлайн на платформі та 50 % часу очне навчання.

Важливо також розглянути основні проблеми та виклики, які виникають під час використання систем управління навчанням у процесі вивчення іноземних мов. Перший такий недолік полягає у тому, що для створення курсу у Moodle або Canvas потрібно багато часу та зусиль. Найзатратнішою в плані часу є пошук відповідних навчальних матеріалів та створення тестових завдань. Особливо це стосується викладачів іноземних мов, які викладають іноземну мову на багатьох освітньо-професійних програмах. Загалом у нелінгвістичних ЗВО є одна або декілька кафедр іноземних мов, яка забезпечує навчальний процес відповідного предмета на декількох спеціальностях.

Звідси випливає ще одна проблема під час впровадження систем управління навчанням у навчальний процес. Вона полягає в тому, що викладачі не вміють та не навчені належно користуватися платформами СУН, а отже, і не повністю розуміють переваг їх використання. Цю проблему досліджують Я. Яфаї та Р. Атамімі, які зазначають, що використання Moodle в навчанні іноземних мов викладачі розглядають як додаткове навантаження [2, с. 2]. Тому погоджуємося з дослідниками, які наголошують на важливості попереднього навчання та практичного вдосконалення навичок користування платформами систем управління навчанням [2].

Іншим вагомим недоліком використання різних платформ СУН є недостатній рівень комунікації студент–викладач та студент–студент [6, с. 468]. Особливо це стосується навчання іноземної мови. Чимало дослідників звертали увагу на цей недолік та пропонували різноманітні рішення, проте, на нашу думку, найкращим рішенням є використання платформ СУН для змішаного навчання або проведення синхронних онлайн-занять.

Також до проблем з упровадження та використання платформ систем управління навчанням можемо віднести технічну складову. Відсутність доступу до інтернету або технічні несправності можуть негативно впливати на використання СУН у навчанні іноземних мов.

Висновки. Отже, підсумовуючи, зазначимо, що використання платформ систем управління навчанням, зокрема Moodle та Canvas, має позитивний ефект на освітній процес. Серед основних переваг використання варто виокремити: здатність навчатися дистанційно з використанням будь-якого пристрою з доступом до інтернету; можливість працювати в групах; створювати нові навчальні матеріали та тестові завдання; ділитися навчальними матеріалами; підвищення мотивації студентів до навчання; зростання рівня комп'ютерної компетенції викладача іноземної мови. Крім переваг використання СУН, існують також і проблеми впровадження платформ у освітній процес. Серед головних виділяємо: ненавченість та небажання викладачів використовувати такі платформи; часозатратність; технічні проблеми. Проте, незважаючи на недоліки та складності у впровадженні таких систем у освітній процес, вони відіграють важливу роль у формуванні іншомовної професійної комунікативної компетентності студентів ЗВО.

References

1. Al-Ajlan, A. & Zedan, Hussein. (2008). Why Moodle? 12th IEEE International Workshop on Future Trends of Distributed Computing Systems, 58–64. DOI: 10.1109/FTDCS.2008.22.
2. Alyafaei, Yasir & Attamimi, Rais. (2019). Understanding Teachers' Integration of Moodle in EFL Classrooms: A Case Study. *English Language Teaching*, 12, 4, 1–6. DOI: <https://doi.org/10.5539/elt.v12n4p1>.
3. Arsyi Fadilah Al Khoeri, Winda Nuraini, Ramdani, and Sheryan Agum. (2021). The implementation of Canvas to enhance English teaching and learning. *ICONNECTS: Proceedings International Conference on Education of Suryakancana*, 315–320. DOI: <https://doi.org/10.35194/cp.v0i0.1366>.
4. Dogoriti, Evriklea & Pange, Jenny & Anderson, Gregory. (2014). *The use of social networking and learning management systems in English language*

teaching in higher education. Campus-Wide Information Systems, 31, 4, 254–263. DOI: 10.1108/CWIS-11-2013-0062.

5. Bateson, Gordon. (2008). Intermediate Moodle: Ideas for Language Teachers. *The JALT CALL Journal*, 4, 2, 73–79.

6. Jing, Wen and Fan, Yang. (2020). Use of Moodle in College English Language Teaching (Reading and Listening) in China: A Narrative Review of the Literature. *International Journal of Information and Education Technology*, 10, 6, 466–470. DOI: 10.18178/ijiet.2020.10.6.1408.

7. Maulana, Nausa & Lintangari, Alies. (2021). The use of Moodle in English language learning during the pandemic: the students voice. *The Journal of English Literacy Education*, 8, 1, 27–41. DOI: <https://doi.org/10.36706/jele.v8i1.14020>.

8. Nalyvaiko, Oleksii & Vakulenko, Anastasiia. (2021). Canvas LMS: Opportunities and Features. *Educological discourse*, 4 (35), 154–172. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.410>.

9. Ratu Sarah Pujasari, Ruslan (2021). Utilizing Canvas in technology enhanced language learning classroom: a case study. *The Journal of English Literacy Education*, 8, 1, 42–54. DOI: <http://dx.doi.org/10.36706/jele.v8i1.14240>.

10. Walpita Gamage, Sithara & Ayres, Jennifer & Behrend, Monica. (2022). A systematic review on trends in using Moodle for teaching and learning. *International Journal of STEM Education*, 9, 1–24. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40594-021-00323-x>.

Стаття: надійшла до редколегії 06.09.2024

доопрацьована 21.10.2024

прийнята до друку 02.11.2024

LEARNING MANAGEMENT SYSTEMS (MOODLE, CANVAS) IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Mykhailo Podoliak¹, Olena Kvas²

¹Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies
Pekarska Str., 50, Lviv, Ukraine, UA–79010
misha.podol@gmail.com;

²Ivan Franko National University of Lviv,
Universytetska Str., 1, Lviv, Ukraine, UA–79000
l_kvas@ukr.net

One of the primary and most widely used technological tools for learning is the learning management system (LMS). A learning management system is a universal platform used by most universities in the world. Such systems are designed to make the educational process more enjoyable, convenient, and efficient, using modern information

technologies widely. In our study, we consider examples of using learning management systems, such as Moodle and Canvas, to teach the subject “Foreign language for professional purposes”. Moodle and Canvas are similar learning management systems, so we will consider them together rather than . Having practically examined both systems, we note that they have a very similar interface with similar functions and principles of operation. When choosing between Moodle and Canvas, a foreign language teacher should first investigate the functional components of both systems, test them in practice, and only then select the appropriate one for use. The teacher in the learning management system is the manager and creator of courses, while the student is the user. Therefore, the teacher can create new courses, determine the conditions and cost of testing, conduct online classes, download and share educational materials with students (web links, e-textbooks, presentations, audio, and video files), add various activities (forum, survey, group activities, multiple tests, dictionaries, etc.). In addition, the teacher can set different conditions for the student to complete course sections (deadlines or task completion). In addition, we also analyze the advantages and disadvantages of using these learning management systems and pay attention to certain aspects of the practical use of these systems in teaching foreign languages in non-linguistic HEIs.

Keywords: learning management system, learning a foreign language, Moodle, Canvas.